

Geschreven in Zijn hand, gegrift in de wereld

Bouwen aan een open en vierende geloofsgemeenschap

Rapport Adviescommissie visie en beleid

juli 2009

Inhoud

Samenvatting	p. 5
Voorwoord	p. 9
1. Opdracht	p. 11
1.1. Inleiding	
1.2. Samenstelling adviescommissie	
1.3. Opdracht kerkenraad	
1.4. Werkwijze	
2. De Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg anno 2009	p. 13
2.1. Algemene beschrijving	
2.2. Huidig profiel	
2.3. Relevante ontwikkelingen	
2.3.1 Landelijke trends in kerkelijk opzicht	
2.3.2 Onze grootste zorgen	
2.4. Conclusie	
3. De Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg in toekomstig perspectief	p. 19
3.1. Kansen voor de toekomst	
3.2. Gewenst profiel en achterliggende visie	
3.3. Missie en doelstellingen	
4. Hoofdpijnen van beleid en organisatie	p. 21
4.1. Proces beleidsontwikkeling: twee-sporen beleid	
4.2. Leiding en organisatiestructuur	
4.2.1. Algemeen	
4.2.2. Kerkenraad en moderamen	
4.2.3. Colleges, werkgroepen, taakgroepen en commissies	
4.3. Angerlo-Doesburg: één kerkgemeenschap	
4.4. Financieel kader: vanaf 2011 een sluitende begroting	
4.5. Beleidsplan 2010-2014	
4.5.1. Hoofdpijnen van beleid	
4.5.2. Proces van beleidsontwikkeling	
4.5.3. Communicatie en draagvlak	
4.6. Slotopmerkingen	
Bijlagen	p. 29
1. Beleidsdocumenten Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg	
2. Externe bronnen	
3. Sleutelfunctionarissen met wie gesprek is gevoerd	
4. Lijst met kenmerken van een kerkelijke gemeente	
5. Een zestal kerkelijke profielen	
6. Huidige organisatie Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg	

Samenvatting

Begin 2009 heeft de kerkenraad van de Protestantse gemeente te Angerlo-Doesburg opdracht gegeven hem van advies te dienen inzake het profiel dat aan de toekomst van onze kerkgemeenschap ten grondslag dient te liggen.

Huidig profiel

De adviescommissie is begonnen met zich op het huidig profiel van onze kerkgemeenschap te beraden. Op basis van gesprekken met een 30-tal sleutelfunctionarissen is de volgende typering tot stand gekomen: de Protestantse gemeente te Angerlo-Doesburg is een zoekende, veelvormige kerkgemeenschap met een sterk liturgisch profiel. Dit betekent dat de zondagse viering een centrale plaats inneemt in het functioneren van de kerkgemeenschap. De betrokkenheid bij de viering krijgt in de breedte van de kerkgemeenschap een vertaling naar bemoedigende activiteiten op het gebied van diaconaal, kindvriendelijk en sociaal handelen.

Onze grootste zorgen

In Angerlo-Doesburg herkenbare, zorgelijke landelijke ontwikkelingen:

- vergrijzing ledenbestand, maar mét nog een grote groep van actieve vrijwilligers
- zorgelijke financiële situatie waardoor wij interen op het vermogen (de begroting is structureel niet sluitend)
- afnemend kerkbezoek
- te weinig beleids- en bestuurskracht van de kerkenraad

Naast deze ontwikkelingen kent onze gemeente nog een aantal zorgen:

- draagvlak voor het huidig profiel staat onder druk
- de situatie Angerlo-Doesburg (een onafgemaakte fusie)
- te weinig open klimaat (zorgen worden onvoldoende benoemd/te veel uit de weg gegaan)
- zwakke in- en externe communicatie

Nu actie ondernemen

Gezien deze zorgen is er alle reden om nu in actie te komen. Temeer omdat zich ook kansen aandienen om met vertrouwen in een goede afloop te werken aan de toekomst van onze kerkgemeenschap. Vanuit het potentieel van onze huidige gemeente en de bereidheid om er met elkaar de schouders onder te zetten, kan gewerkt worden aan een nieuw profiel. Het draagvlak ervoor is aanwezig en met vertrouwen in Gods helpende hand, kan gebouwd worden aan een open en vierende geloofsgemeenschap in Angerlo en Doesburg.

Gewenst profiel

Over het gewenste profiel bestaat bij de groep van sleutelfunctionarissen met wie de adviescommissie gesproken heeft, een hoge mate van consensus. Het profiel is als volgt te omschrijven:

De kerkgemeenschap Angerlo-Doesburg is een open en gastvrije geloofsgemeenschap, zoekend naar geestelijke groei, met alle ruimte voor dialoog en aandacht voor elkaar.

In de (zondagse) vieringen, waarbij ieder een eigen inbreng kan hebben, wordt de kern van de gemeente bevestigd. Pastores zijn niet alleen beschikbaar voor lidmaten maar ook voor buitenstaanders. De kerk is een dienstverlenend instituut dat de behoefte van mensen serieus neemt en in verband brengt met het evangelie. Zij acteert daarbij niet alleen aanbod-, maar juist ook vraaggericht. Bij crisissituaties is de kerk merkbaar aanwezig, er is aandacht voor zingeving en het overdragen van normen en waarden.

De kerkgemeenschap is -geïnspireerd door de werking van de heilige Geest- zichtbaar in de maatschappij. Zij richt zich, levend uit Gods genade in Jezus Christus, op de wereld dichtbij en veraf en werkt aan heelheid, verzoening, liefde, gerechtigheid en vrede. Zij spreekt zich uit tegen hetgeen Gods schepping bedreigt. De kerk zoekt samenwerking met andere kerkgenootschappen en maatschappelijke organisaties en streeft er naar kerkgrenzen geen belemmering te laten zijn voor gezamenlijke activiteiten.

Aan dit profiel ligt de visie ten grondslag dat de (ongedeelde) kerk er vooral is voor *de ander*. Samenvattend leidt dat tot de volgende missie:

**De Protestantse gemeente te Angerlo-Doesburg
wil een ongedeelde, open, gastvrije en vierende geloofsgemeenschap zijn,
waar mensen met elkaar vreugde beleven
aan Goddelijke inspiratie, gemeenschappelijke zingeving en maatschappelijke actie.**

De commissie benadrukt dat de keuze voor dit profiel en de hieruit voortvloeiende missie van onze kerkgemeenschap niet voortkomt uit een wens om de afbrokkelende kerk van de ondergang te redden, maar alles te maken heeft met een eigentijdse geloofsopvatting die de kerk midden in onze wereld plaatst en voor velen bereikbaar maakt.

Beleid en organisatie

Om aan deze missie 'handen en voeten geven' is het noodzakelijk om een twee-sporen beleid te voeren.

1. De leiding en de organisatiestructuur van onze kerkgemeenschap zullen op korte termijn meer transparant en doelmatig gemaakt moeten worden. Dat is nodig om het veranderingsproces beter aan te kunnen sturen. De commissie heeft op dit punt een model uitgewerkt.
2. De komende jaren zal consequent gewerkt moeten worden aan het afstemmen van onze kerkelijke activiteiten op onze missie en het in lijn brengen van deze activiteiten met ons profiel. Dit vraagt om het opstellen van het Beleidsplan 2010-2014. Het financieel kader daarvoor vraagt bijzondere aandacht.

Specifieke aandacht is noodzakelijk voor een inhaalslag inzake de fusie Angerlo-Doesburg. Deze fusie heeft op papier en bestuurlijk vorm gekregen, maar is onvoldoende doorgezet op alle niveaus daaronder. Feitelijk is er daarom nu nog geen sprake van één kerkgemeenschap.

Voor het verwerven en behouden van draagvlak voor dit beleid is cruciaal dat voor de gemeente steeds zichtbaar is welke vooruitgang er geboekt wordt. Om dit te bewerkstelligen wordt geadviseerd om na iedere kerkenraadsvergadering de stand van zaken te communiceren.

Vertrouwend op Gods solidariteit en de Geest van de waarheid zal dit alles leiden tot een kerkgemeenschap waar we trots op zijn en waar we graag bij willen horen; die staat "*geschreven in Zijn hand en gegrift in de wereld*".

Voorwoord

De kerkenraad heeft aan de door hem ingestelde Adviescommissie visie en beleid gevraagd een rapport op te stellen waarin voorstellen worden gedaan met betrekking tot de vraag wat voor soort gemeente de Protestantse gemeente te Angerlo-Doesburg zou moeten zijn en op welke wijze de huidige gemeente zich in dat licht zou kunnen ontwikkelen. Het resultaat daarvan ligt voor u.

De commissie hecht er (wellicht ten overvloede) aan te benadrukken met dit rapport geen waardeoordeel uit te willen spreken over het huidige functioneren (laat staan personen te kwetsen). Zij komt op basis van constatering en overwegingen met suggesties die richting kunnen geven aan een hoopvolle toekomst van onze kerkelijke gemeente.

Er kan enige aarzeling zijn om nadrukkelijk een standpunt in te nemen omtrent het profiel waaraan de gemeente moet beantwoorden en welk beleid daarbij hoort. Het is immers confronterend en niet risicoloos (mensen die afhaken); heeft een zakelijk karakter (terwijl het toch eigenlijk gaat om spontane inzet en vertrouwen op de Heilige Geest) en 'je kunt het toch niet iedereen naar de zin maken'. Een nieuw profiel moet daarom realistisch zijn en een beleidsplan moet uiteraard niet leiden tot een bureaucratische organisatie en het op voorhand afkappen van spontane acties en initiatieven als in een strak geleid (ouderwets) eenmansbedrijf. Er gebeurt immers veel goeds in onze gemeente.

Niemand echter wil Gods water zomaar over Gods akker laten lopen. Ook onze kerkelijke gemeente niet. Maar voor herbezinning en daaraan gerelateerde besluitvorming is meer nodig dan een dergelijke constatering. Heel wat meer. Het is vooral van belang dat de kerkenraad (en daarmee de gehele gemeente) gemotiveerd is om zich te beraden over de eigen (toekomstige) positie. Of anders gezegd, goed na wil denken over wat voor een soort gemeente wij zouden moeten zijn (missie/profiel) en gezamenlijk af te spreken hoe daar naar toegegroeid kan worden (beleid). Wat dat betreft geven de interviews waaraan een 30-tal sleutelfunctionarissen hebben deelgenomen veel vertrouwen. Daarnaast is het pure noodzaak: Als er op redelijk korte termijn geen stappen worden gezet die – rekening houdend met allerlei ontwikkelingen - leidt tot een herprofilering van de kerkelijke gemeente, dan moet worden gevreesd dat de kerk in Angerlo-Doesburg ophoudt te bestaan. Niet morgen of overmorgen. Maar over een aantal jaren zal het moeilijk zijn op een bevredigende manier te functioneren. Te weinig vrijwilligers en financiële inkomsten. Te weinig geloofwaardigheid, geen zichtbare 'tegenbeweging' in de maatschappij. Te veel in zichzelf gekeerd. De signalen zijn wat dat betreft niet te ontkennen.

Een herprofilering van de gemeente en het ontwikkelen van daarbij passend beleid heeft te maken met de toekomst. Een toekomst waar we vertrouwen in hebben. Ervaringen uit het verleden zeggen niets over de toekomst. Die staat geheel op zichzelf. En gelukkig maar. De toekomst heb je niet in de hand, maar je kunt hem wel beïnvloeden. En dat is precies wat een kerkgemeenschap moet doen. Vertrouwend op Gods solidariteit en de Geest van de waarheid proberen de toekomst vorm te geven op een manier die volgelingen van Christus waardig is. Die motiveert en stimuleert. Die leidt tot een kerkgemeenschap waar je trots op bent en graag bij wilt horen. Die met beide benen in de maatschappij staat. Waar je je geborgen en gehoord voelt. Die inspeelt op allerlei (steeds veranderende) behoeften binnen en buiten de kerk. Die staat *"geschreven in Zijn hand en gegrift in de wereld"*.

1. Opdracht

1.1. Inleiding

Op 29 november 2006 hebben de Hervormde Gemeente Angerlo/Beinum, de Hervormde Gemeente te Doesburg en de Gereformeerde Kerk te Doesburg en omgeving zich verenigd (zijn gefuseerd) tot de Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg.

In 2007 heeft de kerkenraad van de Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg besloten een beleidsplan op te stellen.

Begin 2009 heeft de kerkenraad geconstateerd dat het proces van de beleidsontwikkeling een extra stimulans behoeft in de vorm van een eenduidige visie op de toekomst van onze kerkgemeenschap. De kerkenraad heeft een ad hoc Adviescommissie visie en beleid (hierna te noemen: de commissie) ingesteld en in de vergadering van 9 maart 2009 de opdracht aan deze commissie nader gepreciseerd.

1.2. Samenstelling Adviescommissie

De volgende gemeenteleden hebben zitting genomen in deze commissie:

- Henk van Bokhorst
- Kees Cevaal
- Lida Clasener
- Rengert van Kesteren
- Hans Peet
- Jaap Weststeijn.

Zij hebben verklaard alle hen ter beschikking komende informatie vertrouwelijk te behandelen.

1.3. Opdracht kerkenraad

De kerkenraad heeft de commissie de opdracht gegeven om hem van advies te dienen inzake de visie die aan de toekomst van onze kerkgemeenschap ten grondslag dient te liggen en in dit verband naar passende antwoorden te zoeken op de volgende vragen:

- Wat zijn de meest kenmerkende elementen van onze kerkgemeenschap anno 2009 (huidig profiel)?
- Met welke relevante ontwikkelingen binnen en buiten onze gemeente dienen wij in de komende jaren rekening te houden?
- Welke visie/profiel dient aan ons kerkelijk functioneren in de komende jaren ten grondslag te liggen?
- Met welke hoofdlijnen van beleid kunnen wij aan deze visie in de praktijk vormgeven?
- Hoe dient het proces van de beleidsontwikkeling gestructureerd te worden en met welke maatregelen kan de kerkenraad het proces van de verder invulling borgen?

De kerkenraad heeft de commissie gevraagd om haar bevindingen en aanbevelingen voor 1 juli 2009 te rapporteren.

1.4. Werkwijze

De commissie heeft besloten een aanpak te volgen die het mogelijk maakte om binnen de gestelde termijn tot beantwoording van de hiervoor genoemde vragen te komen.

Allereerst is gebruik gemaakt van alle voorhanden zijnde interne (beleids-)documenten van de afgelopen jaren. Bijlage 1 geeft een overzicht van deze documenten. Daarnaast is gebruik gemaakt van enkele externe bronnen (bijlage 2).

Tevens zijn gesprekken gevoerd met ruim 30 sleutelfunctionarissen die bestaande Colleges en groepen in de Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg vertegenwoordigen. Bijlage 3 geeft een overzicht van de betreffende personen.

Deze gesprekken werden steeds door een tweetal leden van de commissie gevoerd en bestonden in hoofdlijnen uit drie delen:

1. Een informatief gedeelte waarin met elkaar werd kennis gemaakt, de aanpak nader toegelicht en waarin de betreffende sleutelfunctionarissen de gelegenheid kregen om een schets te geven van de activiteiten die zij vertegenwoordigen alsmede aan te geven wat anno 2009 goed en minder goed loopt.
2. Een gedachtewisseling over een typering van het huidige functioneren van onze kerkgemeenschap (profiel) alsmede over de visie die aan het toekomstig functioneren van onze kerkgemeenschap ten grondslag zou moeten liggen (toekomstig profiel). Daarbij werd ook gesproken over de wijze waarop onze kerkgemeenschap aan deze toekomst zou kunnen werken en de kansen dan wel belemmeringen die men in het algemeen en met betrekking tot de eigen activiteiten in het bijzonder zag.
3. Een afrondend gedeelte met aandacht voor eventuele 'losse eindjes' en het vervolg.

Met betrekking tot het tweede deel kregen de gesprekspartners van te voren een lijst met kenmerken en begrippen toegestuurd (bijlage 4). Men kreeg het verzoek om voorafgaande aan het gesprek bij zich zelf te rade te gaan resp. met de groep/commissie die men vertegenwoordigde in gesprek te gaan over de 5 kenmerken die als meest treffend voor het huidige functioneren van onze kerkgemeenschap moeten worden gezien.

Met betrekking tot de gedachtewisseling over het toekomstig profiel werd gebruik gemaakt van een zestal profielen die in het Werkboek voor Beleidsontwikkeling van de PKN worden aangereikt (4^e herziene druk, maart 2006). Bijlage 5 geeft een overzicht van deze 6 profielen.

De commissie heeft op 25 mei 2009 een tussenrapportage aan het moderamen verzorgd waarin de hoofdlijnen van de bevindingen zijn geschetst en afspraken zijn gemaakt over de verdere gang van zaken. Daarbij is gekozen voor een presentatie op hoofdlijnen aan de kerkenraad op 6 juli 2009 en toezending van het rapport medio juli. Dit met de bedoeling om de leden van de kerkenraad intensiever bij het proces te betrekken en eventuele waardevolle suggesties die tijdens het overleg met de kerkenraad naar voren komen nog in het rapport te kunnen verwerken.

Het moderamen heeft toegezegd een extra kerkenraadvergadering te zullen organiseren, waarin het rapport en de daarin gedane voorstellen aan de orde zullen komen. Voorgenomen besluitvorming inzake de visie die aan het kerkelijk functioneren ten grondslag zal komen te liggen, zal in het najaar aan de gemeente worden voorgelegd alvorens tot een nadere uitwerking in een beleidsplan te komen.

2. De Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg anno 2009

2.1. Algemene beschrijving

De Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg is per januari 2007 gevormd door samenvoeging/fusering van de Protestantse kerkgemeenschap te Doesburg en te Angerlo-Beinum. Onze gemeente telt per 1 juli 2009 1118 leden (50% belijdend lid, 38% dooplid en 12% overige leden). Deze zijn qua geloofsbeleving en betrokkenheid zeer divers.

Ten behoeve van het pastoraat is de gemeente ingedeeld in twee wijken. Op enkele terreinen is er sprake van daadwerkelijke samenvoeging of samenwerking, zoals de ZWO-groep en de groep Vorming & Toerusting. De kerkenraad met zijn colleges van ouderlingen, diaconen en kerkrentmeesters is ook samengevoegd.

Op een aantal gebieden en in het feitelijk functioneren van de kerkgemeenschap is er echter nog sprake van een gescheiden optrekken en van 'overlappende activiteiten'.

Er is een vijftal beroepskrachten verbonden aan de kerkgemeenschap, te weten 1 full-time en 1 part-time (0,4 fte) predikant, een jongerenwerker (0,45 fte), een cantor/organist en een organist. Ook hierin is er nog grotendeels een scheiding tussen de beide "wijken". Enkele malen per jaar is er een gezamenlijke ochtenddienst, maar als regel zijn er aparte diensten in beide kerkgebouwen.

Bij de fusie is er bewust gekozen voor een 'eigen predikant' voor beide deelgemeenten, vanuit een gelijkwaardigheid positie bij de start. De omvang van de kerkgemeenschap maakte dit niet noodzakelijk en de financiële situatie liet dit eigenlijk niet toe.

Werkzaamheden op het gebied van het kosterschap en het beheer van de gebouwen gebeuren door vrijwilligers. Voor de schoonmaak van Maartenshuis en Martinikerk is een betaalde kracht beschikbaar.

Werk- en taakgroepen geven met grote inzet en trouw invulling aan de verschillende facetten van het gemeente zijn (bijlage 6 geeft hiervan een overzicht).

2.2. Huidig profiel

Het is, afgaande op de informatie die daarover van de sleutelfunctionarissen tijdens de interviews is verkregen, niet eenvoudig het profiel van de huidige kerkgemeenschap te beschrijven. Aan de hand van een begrippenlijst (bijlage 4) is een ieder gevraagd ongeveer 5 profielkenmerken te noemen die van toepassing zijn op onze huidige kerkgemeenschap. Daarbij kon een keuze worden gemaakt uit 50 mogelijkheden. In totaal zijn 33 kenmerken (al dan niet meer dan eens) gekozen, terwijl er ook nog eens 10 (meest negatieve) kenmerken aan de lijst zijn toegevoegd. Een en ander illustreert hoe divers het karakter van de gemeente wordt ervaren. Wanneer wij ons beperken tot de kenmerken die het meest (WEL) en helemaal NIET genoemd werden, dan ontstaat het volgende beeld:

Wel

Bij de typering van onze huidige kerkgemeenschap worden de volgende kenmerken het meest genoemd: liturgisch (9x), zoekend (7x), betrokken, meelevend en veelvormig (5x), actief, bemoedigend, diaconaal, kindvriendelijk en sociaal (4x).

Niet

Kenmerken die bij de typering van onze huidige kerkgemeenschap door geen van de sleutelfunctionarissen worden genoemd en onze kerkgemeenschap derhalve minder typeren, zijn: aantrekkelijk, behulpzaam, bevrijdend, charismatisch, communicatief, evangelisch, getuigend, politiek betrokken, rechtzinnig, spiritueel, toekomstgericht, uitdagend, uitnodigend, vergevingsgezind en visionair.

NB. Dit betekent niet dat deze kenmerken in het geheel niet aanwezig zijn; ze vormden alleen geen eerste keus.

Op basis van hetgeen hiervoor is beschreven is de commissie van mening dat de Protestantse gemeente te Angerlo-Doesburg het beste als volgt omschreven kan worden:

Een zoekende, veelvormige kerkgemeenschap met een sterk liturgisch profiel. Dit betekent dat de zondagse viering een centrale plaats inneemt in het functioneren van de kerkgemeenschap. De betrokkenheid bij de viering krijgt in de breedte van de kerkgemeenschap een vertaling naar bemoedigende activiteiten op het gebied van diaconaal, kindvriendelijk en sociaal handelen.

2.3. Relevante ontwikkelingen

De samenleving verandert, met name door snelle technologische ontwikkelingen. Er is steeds meer sprake van een 24-uurs economie (prestatiedrang, werkdruk, consumptiedwang) waardoor de kerk (resp. kerkbezoek, deelname aan activiteiten) verder op de achtergrond komt. Leven en samenleven voltrekt zich steeds meer buiten de kerk om. Volgende generaties zijn steeds minder godsdienstig opgevoed en daardoor minder kerkelijk betrokken.

2.3.1. Landelijke trends in kerkelijk opzicht

a. Het geloof verandert

Mensen maken zich feitelijk of innerlijk steeds meer los van de kerk die steeds meer gezien wordt als een instituut dat uit de tijd is en waarvan een lidmaatschap als knellend wordt ervaren. Zij zoeken in de ruimte van de cultuur en de natuur naar sporen van God. Oude tegenstellingen tussen theïsme en atheïsme, binnenkerkelijk en buitenkerkelijk, geloof en ongeloof worden afgevlakt. Geloof is niet langer een onaantastbaar doel, maar een middel met het oog op zingeving van het leven. Daarnaast overstijgen individuele behoeften steeds meer het gezamenlijk belang en worden zelfstandig ingevuld.

b. Het aantal kerkleden en kerkgangers neemt gestaag af

Er is een doorgaand betekenisverlies van de kerk voor het individu. Tegelijk moet volgens de publieke opinie de kerk blijven spreken over de kernvragen van de samenleving en ruimte blijven bieden voor spiritualiteit. De schijnbaar tegenstrijdige verwachtingen van de kerk zeggen iets over mensen, die veranderd zijn, én over de kerk, die moet veranderen om voor mensen opnieuw van betekenis te worden. Een toenemend aantal mensen is blijkbaar meer gediend van een open kerk-op-afstand dan van een besloten geloofsgemeenschap.

c. Kerk als paradox

Teruglopende kerkelijke betrokkenheid en veranderend geloof weerspiegelen niet altijd onverschilligheid van mensen tegenover geloof en kerk, maar vaak wel een onvermogen om zich met déze gestalten ervan te vereenzelvigen. Waar mensen afzien van actieve deelname aan de kerk als geloofsgemeenschap, dichten ze haar dikwijls nog wel belangrijke functies toe met het oog op de menselijke kwaliteit van leven en samenleven. Door groeiend materialisme en overheidsbezuinigingen op voorzieningen ontstaan er voor de kerk steeds meer mogelijkheden zich te onderscheiden als belangenbehartiger voor de zwakke in de samenleving.

d. Gevaar van een neerwaartse spiraalbeweging

Het gevaar bestaat in een neerwaartse spiraalbeweging te komen: het teruglopende kerkbezoek, de verminderde belangstelling voor allerlei activiteiten, het tekort aan vrijwilligers, de zorgelijke financiële situatie enz. kan de gemeente onzeker maken. Een gemeente die in voortdurende onzekerheid leeft, verliest haar aantrekkingskracht en kalft af. Dit versterkt de onzekerheid waardoor ze niet meer durft na te streven dan 'meer van hetzelfde' en terecht komt in een defensief isolement en steeds minder te zeggen heeft. Hierdoor wordt de gemeente weer minder aantrekkelijk, enz. Waar zaken niet gaan zoals gemeenteleden graag zouden willen, bestaat de neiging zondebokken te zoeken, teleurgesteld aan de zijlijn te gaan staan of zelfs afscheid te nemen van de gemeente. Het resultaat is dat de achterblijvers steeds moeilijker te motiveren zijn en uiteindelijk ook dreigen af te haken.

Onze gemeente maakt deel uit van de samenleving en onttrekt zich niet aan deze ontwikkelingen. In tegendeel, ze zijn ook bij in onze gemeente onmiskenbaar aanwezig.

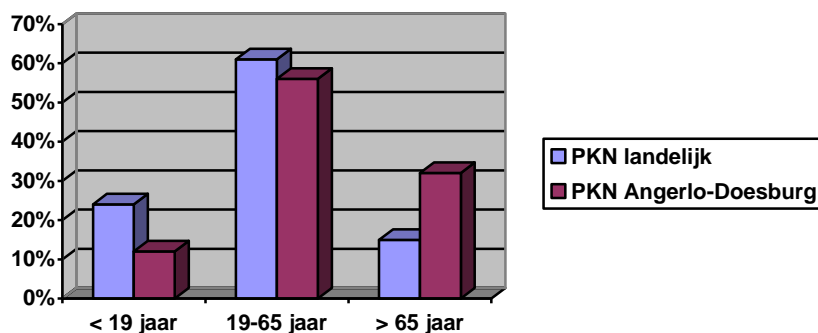
2.3.2. Onze grootste zorgen

a. Vergrijzing ledenbestand

In afwijking van de landelijke trend is in onze kerkgemeenschap geen duidelijke afname van het ledental aan de orde. Onderstaande tabel brengt dit in beeld.

Jaar	2004 (Doesburg)	2005 (Doesburg)	2006 (Doesburg)	2007 (Doesburg)	2008 (Doesburg + Angerlo)	2009 (Doesburg + Angerlo)
Leden	703	735	761	781	1095	1118

Wel is sprake van een vergrijzing van onze gemeente. Per 1 januari 2009 was 32% van onze gemeenteleden 65 jaar of ouder (landelijk is dit percentage 15%). Daar staat tegenover dat slechts 12% van de gemeenteleden 19 jaar of jonger is (landelijk is dit 24%).

Het beeld van de vergrijzing is ook te zien in de vieringen, de gemeenteavonden en de vele werk- en taakgroepen binnen onze gemeente.

Daar staat tegenover dat er in onze kerkgemeenschap een grote groep vrijwilligers actief is die zich inzet voor velerlei zaken zoals de kindervieringen, bazaar, rondleidingen, maaltijden, etc. Bij een aantal van hen bestaat echter een zekere vermoeidheid omdat ze hun taak al jaren vervullen en geen opvolger kunnen vinden als ze met hun werk willen stoppen. Bovendien is een aantal vrijwilligers te zwaar belast: bij gebrek aan medewerkers moeten zij te veel taken op zich nemen. Wanneer deze vrijwilligers hun werkzaamheden niet meer kunnen of willen voortzetten, komt de gemeente voor grote problemen te staan.

b. Zorgelijke financiële situatie

In 2005 is door de kerkenraad van de toenmalige Hervormde Gereformeerde Kerkgemeenschap Doesburg van het vermogen een bedrag van € 330.000,- afgescheiden voor het fonds gemeenteopbouw. Dit bedrag dient ter dekking van de kosten van een jongerenwerker gedurende 3 jaar en van de meerkosten boven 70 % van de predikantskosten van de predikant te Doesburg gedurende 12 jaar. Het volledig benutten van het fonds betekent dat het eigen vermogen, los van bijvoorbeeld de waardevermindering/-vermeerdering van aandelen, met € 330.000,- zal verminderen. Op het fonds zal dan ook alleen een beroep worden gedaan om jaarlijks de begroting/jaarrekening sluitend te krijgen. Het ingestelde fonds is vanaf 2006 meegenomen in de begroting en jaarrekening van de Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg.

De jaarrekeningen van 2006 t/m 2008 laten de volgende resultaten zien (rekening houdend met het onttrekken van gelden aan het fonds gemeenteopbouw):

2006 (rekening)	2007 (rekening)	2008 (rekening)	2009 (begroting)
€ 7.229,-- (positief)	€ 3.329,-- (positief)	€ 2.794,-- (positief)	€ 3.700,-- (negatief)

Wanneer de cijfers *gezuiverd* worden van de bijdragen vanuit het fonds gemeenteopbouw, zijn de resultaten als volgt:

2006 (rekening)	2007 (rekening)	2008 (rekening)	2009 (begroting)
€ 17.771,-- (negatief)	€ 9.171,-- (negatief)	€ 17.206,-- (negatief)	€ 18.700,-- (negatief)

Mede door het aanzuiveren van de genoemde tekorten vanuit het fonds gemeenteopbouw is het eigen vermogen aanzienlijk teruggelopen. Een andere belangrijke oorzaak is de sterke koersdaling sinds 2008. Het eigen vermogen is in 2008 ten opzichte van 2007 teruggelopen met ruim € 200.000,--.

De afgelopen jaren was er sprake van stabiliteit op het gebied van inkomsten, maar in 2009 is er duidelijk sprake van minder toezeggingen bij de actie kerkbalans. Er is ruim 10% minder toegezegd aan vrijwillige bijdragen dan in de voorafgaande jaren en dan was begroot.

Minder dan de helft van het aantal gemeenteleden/adressen zegt een vrijwillige bijdrage toe. De opbrengst van de jaarlijkse vrijwillige bijdrage wordt voor het grootste deel opgebracht door een betrekkelijk klein aantal gemeenteleden, grotendeels in de leeftijdsgroep 50-plus.

De indruk bestaat dat de gemeente onvoldoende beseft hoe wankel de financiële positie van onze kerkgemeenschap feitelijk is en welke consequenties dat – gezien de verplichtingen – in de (nabije) toekomst zal hebben, temeer daar sneller dan verwacht op de reserves wordt ingeteerd en het aantal bijdragende leden steeds verder daalt.

c. Afnemend kerkbezoek

Met name jongere gemeenteleden voelen zich steeds minder betrokken. Voor zover ze aan vieringen deelnemen, is er bij hen vaak sprake van een keuze voor een bepaald type vieringen. Jonge ouders laten in veel gevallen hun kinderen niet meer dopen. Bij ziekte of moeilijke situaties doen veel gemeenteleden geen beroep meer op de kerkelijke gemeenschap.

Het draagvlak voor het huidig profiel staat onder druk. Er is een groeiende ontevredenheid over de zondagse eredienst waarneembaar met als belangrijkste kritiek dat de gevolgde liturgie en de daarbij gebruikte kerkmuziek als een te knellend keurslijf worden ervaren. Eerdere pogingen om hierin verbetering aan te brengen worden onvoldoende als zodanig herkend. Per saldo lijkt het kerkbezoek mede als gevolg hiervan af te nemen. Helaas moeten wij ons hier op indrukken baseren omdat cijfers ontbreken.

d. Fusie Angerlo-Doesburg

Bij de fusie is men zich onvoldoende bewust geweest –afgemeten naar de initiatieven en genomen maatregelen– wat er komt kijken om twee verschillende culturen succesvol te laten samengaan. Van een planmatige aanpak was en is nauwelijks sprake. Op papier en bestuurlijk is de fusie volbracht, maar dit heeft geen vervolg gekregen op het niveau van de gemeenteleden. De fusie wordt daardoor eerder als een probleem ervaren dan als een kansrijke ontwikkeling, met negatieve gevolgen voor het draagvlak van de fusie en het functioneren van de kerkgemeenschap als zodanig.

e. Te weinig beleids- en bestuurskracht bij de kerkenraad

Aan (toekomstige) kerkenraadsleden worden onvoldoende competentie-eisen gesteld. In de praktijk zijn beschikbaarheid en bereidheid de enige voorwaarden waaraan (uit nood geboren) moet worden voldaan. Dit gaat ten koste van de adequate vervulling van een aantal specifieke functies binnen de kerkenraad. Bovendien is waarneembaar dat een hele generatie (25-50-jarigen) nauwelijks vertegenwoordigd is binnen het kerkbestuur. Dit alles leidt tot een onevenwichtige afspiegeling van onze kerkgemeenschap. Zorgelijk is dat de beleids- en bestuurskracht als gevolg van deze ontwikkelingen terugloopt.

f. Geen openheid

Er bestaat in onze gemeente een klimaat waarin onze grootste zorgen onbenoemd blijven, mede als gevolg van een gebrekkige communicatie. Om de lieve vrede te bewaren kiest men vaak voor de gulden middenweg; ook wanneer duidelijk is dat dit geen echte oplossing biedt.

g. Zwakke in- en externe communicatie

Ook in de gesprekken, die in 2007 plaats vonden rondom kerk en eredienst, bleek communicatie een zwak punt binnen onze kerkelijke organisatie. Behalve de zorgen, die in dat verband werden benoemd, leidt dit ook tot een afname in betrokkenheid van gemeenteleden. Voor actieve leden (werk- en taakgroepen of anderszins) leidt dit ertoe dat hun inzet te vaak onzichtbaar en onbenoemd blijft. De motivatie om te blijven doen wat je doet kalft daardoor af en ook werving van nieuwe mensen wordt erdoor bemoeilijkt.

2.4. Conclusie

Samenvattend: er is alle reden om ons op de toekomst van onze kerkgemeenschap te beraden. Daarbij is haast geboden omdat de bereidheid en het potentieel om een mogelijke negatieve spiraal in onze gemeente te doorbreken, nu nog voorhanden lijkt te zijn.

3. De Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg in toekomstig perspectief

3.1. Kansen voor de toekomst

Gezien onze zorgen is er alle reden om **nu** in actie te komen. Temeer omdat zich ook kansen aandienen om met vertrouwen te werken aan de toekomst van onze kerkgemeenschap. Deze kansen hebben te maken met enkele maatschappelijke ontwikkelingen, te weten:

- een stijgende behoefte aan geloofsbeleving/spiritualiteit (in steeds grotere mate van verscheidenheid) resp. theologische nieuwsgierigheid en in het verlengde daarvan aan leerbereidheid;
- door het groeiend materialisme en overheidsbezuinigingen op voorzieningen, het ontstaan van mogelijkheden zich sterk te onderscheiden als belangenbehartiger voor de zwakke in de samenleving.

Verder zijn binnen onze kerkgemeenschap de volgende zaken zichtbaar:

- een te verwachten sterk draagvlak voor het nieuwe profiel;
- onze vieringen als plaats van ontmoeting en bron van inspiratie;
- de actiebereidheid (actieve houding) van onze huidige gemeente;
- onze kerkgebouwen als historische schatten van onze geloofscultuur;
- het voor derden aantrekkelijk maken van de gebouwen van de kerkelijke gemeente biedt kansen voor breder gebruik en dus meer inkomsten;
- toename inwonertal agv woningbouw (Angerlo Oost en Beinum West).

En vanuit onze diepe overtuiging:

- de kerk heeft in Jezus Christus een ijzersterk verhaal;
- het vertrouwen in Gods helpende hand.

3.2. Gewenst profiel en achterliggende visie

Afgaande op de reacties van de sleutelfunctionarissen is de commissie van mening dat de toekomst van onze kerkgemeenschap vraagt om een profiel waarin een combinatie van oecumenisch-diaconale en sociaal-meelevende elementen herkenbaar is (bijlage 5) en waarin de waardevolle liturgische elementen uit onze gezamenlijke traditie behouden blijven.

Over de keuze voor dit gemengde profiel bestaat bij de groep van sleutelfunctionarissen die wij gesproken hebben een hoge mate van consensus. In het verlengde van de voorkeur van deze sleutelfunctionarissen en tevens rekening houdend met diverse (landelijke, regionale en plaatselijke) ontwikkelingen, komt de commissie tot het volgende gewenste profiel:

De kerkgemeenschap Angerlo-Doesburg is een open en gastvrije geloofsgemeenschap, zoekend naar geestelijke groei, met alle ruimte voor dialoog en aandacht voor elkaar.

In de (zondagse) vieringen, waarbij ieder een eigen inbreng kan hebben, wordt de kern van de gemeente bevestigd. Pastores zijn niet alleen beschikbaar voor lidmaten maar ook voor buitenstaanders. De kerk is een dienstverlenend instituut dat de behoefte van mensen serieus neemt en in verband brengt met het evangelie. Zij acteert daarbij niet alleen aanbod-, maar juist ook vraaggericht. Bij crisissituaties is de kerk merkbaar aanwezig; er is aandacht voor zingeving en het overdragen van normen en waarden.

De kerkgemeenschap is -geïnspireerd door de werking van de heilige Geest- zichtbaar in de maatschappij. Zij richt zich, levend uit Gods genade in Jezus Christus, op de wereld dichtbij en veraf en werkt aan heelheid, verzoening, liefde, gerechtigheid en vrede. Zij spreekt zich uit tegen hetgeen Gods schepping bedreigt. De kerk zoekt samenwerking met andere kerkgenootschappen en maatschappelijke organisaties en streeft er naar kerkgrenzen geen belemmering te laten zijn voor gezamenlijke activiteiten.

Aan dit profiel ligt de visie ten grondslag dat de (ongedeelde) kerk er vooral is voor *de ander*. Er is aandacht voor elkaar en voor wat er in de wereld gebeurt. Kernwoorden zijn: openheid, gastvrijheid, dienstbaarheid en solidariteit. De bereikbaarheid van de kerk is hierdoor groot.

De commissie wenst te benadrukken dat haar keuze voor dit profiel niet voortkomt uit het defensief om de afbrokkelende kerk van de 'ondergang' te redden. Hoe reëel de zorgen over de continuïteit van onze kerkgemeenschap en hoe noodzakelijk passende maatregelen voor deze zorgen ook zijn, deze keuze komt vooral voort uit een eigentijdse geloofsopvatting die de kerk midden in onze wereld plaatst en daarmee voor velen bereikbaar maakt.

3.3. Missie en doelstellingen

De gemeente komt niet alleen samen in (de zondagse) vieringen, maar ook in gespreks-groepen, leergroepen, werkgroepen en/of actiegroepen.

In vieringen lezen gemeenteleden samen de Schrift, beleven de tafelgemeenschap, en be-moedigen elkaar biddend en zingend, vieren het leven, zoeken naar inspiratie en oefenen zich in vertrouwen op de Eeuwige.

In gespreksgroepen delen ze met elkaar verdriet en vreugde, wanhoop en hoop.

In leergroepen bezinnen ze zich op vragen van geloof en leven, bijbel en samenleving.

In werkgroepen geven ze gestalte aan aspecten van de verschillende taken van de gemeen-te.

In actiegroepen komen ze op voor zaken die vrede, gerechtigheid of behoud van de schep-ping betreffen. Ze doen dit alles vanuit het geloof dat de Geest mensen inspireert.

De gemeente beweegt zich in haar spreken en handelen voortdurend tussen de Schrift en de samenleving, in een heen en weer van woord en daad, bezinning en gebed, actie en inkeer. De gemeente spreekt haar vertrouwen uit in Gods bevrijdende liefde als basis voor haar bestaan.

ONZE MISSIE

**De Protestantse gemeente te Angerlo-Doesburg
wil een ongedeelde, open, gastvrije en vierende geloofsgemeenschap zijn,
waar mensen met elkaar vreugde beleven
aan Goddelijke inspiratie, gemeenschappelijke zingeving en maatschappelijke actie.**

De gemeente stelt zich in dit verband de volgende doelen:

- geeft op zodanige wijze vorm aan haar vieringen, dat deze wervend en inspirerend zijn en blijven voor mensen in onze steeds veranderende samenleving;
- staat voor de boodschap van het Evangelie en getuigt daarvan op een aansprekende en eigentijdse wijze;
- bekommert zich om mensen, staat hen bij en komt voor hen op;
- doet recht aan de verscheidenheid van verwachtingen en belevingen;
- spreekt zich uit over hetgeen Gods schepping bedreigt;
- besteedt nadrukkelijk aandacht aan solidariteit en armoedebestrijding;
- zoekt samenwerking met andere kerken en/of (plaatselijke) instellingen.

In het volgende hoofdstuk zijn de hiervoor benodigde hoofdlijnen van beleid en organisatie op een rij gezet.

4. Hoofdpijnen van beleid en organisatie

4.1. Proces beleidsontwikkeling: twee-sporen beleid

In hoofdstuk 3 hebben wij een toekomstbeeld geschetst van onze kerkgemeenschap. In dit hoofdstuk willen wij in hoofdpijnen weergegeven wat ervoor nodig is om dat beeld dichterbij te brengen. Dat is geen proces van maanden. Het vergt een lange adem en doorzettingsvermogen om dat beeld realiteit te laten worden. Een lang proces heeft het risico in zich dat op enig moment de aandacht verslapt en het verzandt. Daarom is het belangrijk het proces helder en eenduidig vorm te geven en goed te monitoren. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de kerkenraad. Dat orgaan moet stimulerend en enthousiasmerend de colleges en werkgroepen aansturen en zonedig faciliteren in de ontwikkeling van beleid en activiteiten die passen binnen de visie.

Waar nodig moet aan de colleges en werkgroepen ondersteuning geboden worden. De PKN biedt daarvoor mogelijkheden, maar wellicht kunnen ook binnen onze eigen gemeenschap personen gevonden worden, die de beleidsontwikkeling ondersteunen.

Naar de mening van de commissie vraagt het toewerken naar het nieuwe profiel om een twee sporen beleid:

- Enerzijds zal er op korte termijn gewerkt moeten worden aan het veranderen van een aantal condities die benodigd zijn om voortgang te kunnen blijven boeken. Wij doelen hier op maatregelen van de kerkenraad om met name het veranderingsproces beter aan te kunnen sturen en de organisatiestructuur van onze kerkgemeenschap meer transparant en doelmatig te maken.
- Anderzijds zal er in de komende jaren consequent gewerkt moeten worden aan het afstemmen van onze kerkelijke activiteiten op onze missie en het in lijn brengen van deze activiteiten met ons profiel.
Het betreft hier het opstellen van het Beleidsplan 2010-2014.

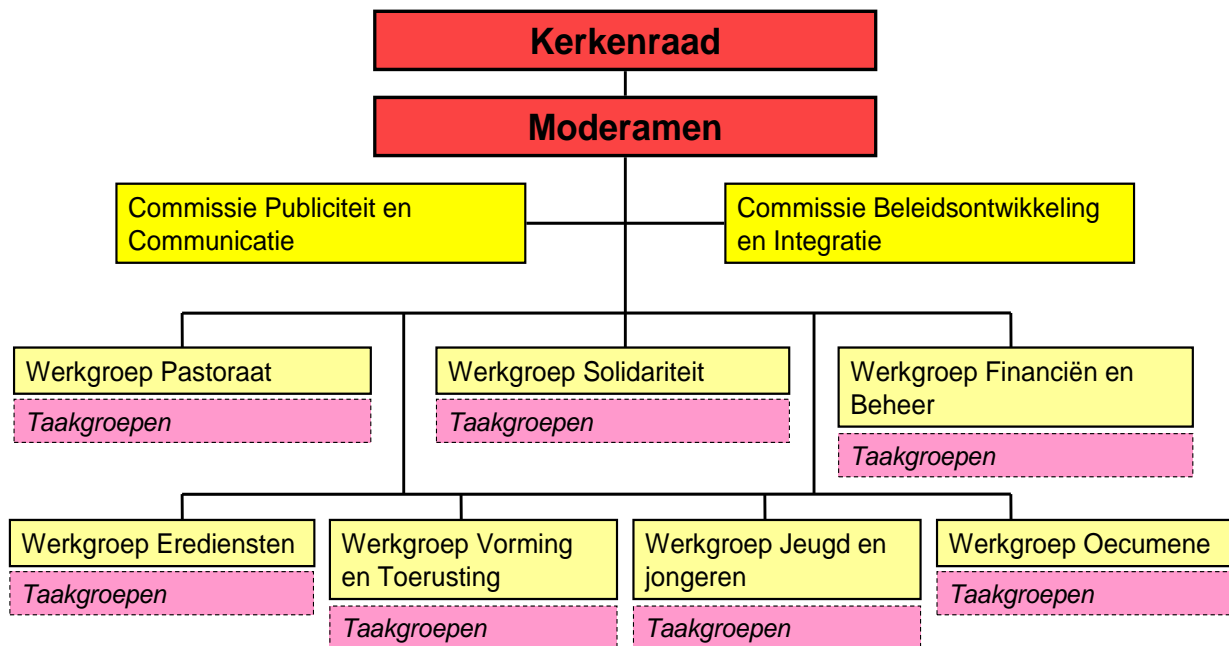
4.2. Leiding en organisatiestructuur

4.2.1. Algemeen

De organisatiestructuur is een hulpmiddel dat er voor moet zorgen dat de doelen kunnen worden bereikt. Belangrijk is duidelijkheid te hebben omtrent verantwoordelijkheden, taakverdeling en bevoegdheden (ook financieel) met betrekking tot de diverse 'lichamen' die in de organisatiestructuur voorkomen.

De commissie is voorstander van een platte structuur met korte lijnen. We moeten elkaar snel kunnen vinden. Geadviseerd wordt om op basis van (te vervaardigen) individuele beleids-/activiteitenplannen te werken met in totaal zeven formele werkgroepen, die hun werkzaamheden en activiteiten desgewenst kunnen spreiden over een aantal taakgroepen. Daarnaast worden als een soort 'stafeenheid' een permanente commissie Publiciteit en Communicatie en een tijdelijke commissie Beleidsontwikkeling en integratie voorgesteld. Binnen dit formele raamwerk wordt op een open en informele wijze gebouwd aan onze geloofsgemeenschap. Dat betekent dat er vele informele dwarsverbindingen zullen zijn, zoals dat eigenlijk nu ook het geval is. Personen zullen ofwel omwille van een goede samenwerking en afstemming ofwel uit persoonlijke betrokkenheid in meerdere werkgroepen vertegenwoordigd zijn.

Schematisch komt de organisatie van de Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg er als volgt uit te zien:

4.2.2. Kerkenraad en moderamen

De kerkenraad geeft als hoogste orgaan binnen de plaatselijke kerkelijke organisatie leiding aan het leven en werken van de gemeente. Hij ontwikkelt beleid op met name strategisch en tactisch niveau, schept ruimte, ondersteunt, faciliteert en houdt toezicht ten behoeve van de onder zijn verantwoordelijkheid functionerende groepen en ten behoeve van de hele kerk-gemeenschap. Samenstelling en omvang van de kerkenraad moeten met in achtneming van de kerkordelijke bepalingen op deze taken zijn afgestemd.

De kerkenraad zou een slagvaardig en efficiënt bestuur van onze kerk moeten vormen. De omvang ervan zou daarom niet groter dan noodzakelijk moeten zijn. Wij pleiten wij ervoor dat alle werkgroepen rechtstreeks vertegenwoordigd zijn in de kerkenraad (bij voorkeur door de voorzitters). Daarnaast kent de kerkenraad een vrijgestelde voorzitter en scriba en hebben de bij de gemeente dienstdoende predikanten zitting in de kerkenraad.

Tenslotte dringt de commissie aan op expliciete aandacht voor een op professionele leest geschoeid scholings- en opleidingsbeleid voor zittende en nieuwe leden, zodat een adequate vervulling van de verschillende functies binnen de kerkenraad bevorderd wordt.

Het dagelijks bestuur wordt gevormd door het moderamen. Behalve de voorzitter van de kerkenraad en de scriba wordt het moderamen gevormd door de voorzitters van de werkgroepen Pastoraat, Solidariteit en Financiën en Beheer. De predikanten hebben functioneel zitting in het moderamen.

4.2.3. Colleges, werkgroepen, taakgroepen en commissies

Onder de verantwoordelijkheid van de kerkenraad functioneren onderstaande werkgroepen. Zij hebben alle een gelijkwaardige positie ten opzichte van elkaar en de kerkgemeenschap. Alle werkgroepen zijn op basis van een jaarlijks op te stellen beleids-/activiteitenplan vooral uitvoerend (operationeel) actief. Zij zijn verantwoordelijk voor hun doen en laten verschuldigd aan de kerkenraad. Deze bewaakt dat de activiteiten passen binnen de missie en het profiel van de PKN Angerlo-Doesburg en binnen de beleidsplannen van de verschillende werkvelden. De werkgroepen op hun beurt geven leiding aan door hen in te stellen taakgroepen. Wanneer een werkgroep één of meer taakgroepen instelt, wordt dat medegedeeld aan de kerkenraad.

- a. Werkgroep Pastoraat / College van Ouderlingen
Het college van Ouderlingen vormt (de kern van) de werkgroep Pastoraat. De werkgroep draagt o.a. zorg voor de gemeente als gemeenschap, het toerusten van de gemeente tot het vervullen van haar missionaire en pastorale roeping (gemeenschapsvorming) en het bezoeken van gemeenteleden. De predikanten maken ambtshalve deel uit van de werkgroep.
- b. Werkgroep Solidariteit / College van Diakenen
Het College van Diakenen vormt (de kern van) de werkgroep Solidariteit. De werkgroep richt zich op de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid door gestalte te geven aan het omzien naar elkaar, diaconaal handelen dichtbij en wereldwijd en door de gemeente op te roepen tot diaconaal bewustzijn. De werkgroep onderhoudt een nauwe relatie met het Oecumenisch Diaconaal Overleg (ODO). Deze werkgroep draagt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling diaconaal beleid, de zending, werelddiaconaat en ontwikkelingssamenwerking. Verder wordt zorg gedragen voor het inzamelen, beheer en gebruik van diaconale gelden, het instandhouden van hulpdiensten (auto, telefoon, bloemen etc.) en het ontwikkelen van diaconale projecten en contacten (lokaal, landelijk en internationaal).
- c. Werkgroep Financiën en Beheer / College van Kerkrentmeesters
Het College van Kerkrentmeesters vormt (de kern van) de werkgroep Financiën en Beheer. Deze werkgroep creëert en onderhoudt materiële en financiële voorwaarden voor het leven en werken van de gemeente door zorg te dragen voor het maken en uitvoeren van plannen ter voorziening in de stoffelijke behoeften van de gemeente. Zij onderhoudt contacten met stichtingen / organisaties op het gebied van manifestaties, het orgel, instrumenten en beheer. De volgende taken behoren tot de verantwoordelijkheid van deze werkgroep: sturing geven aan het personeels- en financieel beleid, het beheer van onroerend goed (incl. inrichting, verhuur en exploitatie gebouwen), fondsenwerving, de ledenadministratie en het archief.
- d. Werkgroep Erediensten
De werkgroep Erediensten draagt o.a. zorg voor de organisatie en uitvoering van vieringen (reguliere, oecumenische, kinder-/tiener- en bijzondere vieringen); regelt de hulpdiensten zoals oppasdienst, bloemendienst, etc.; de preekvoorziening, liturgie, afstemming musici/cantorij e.d.. De predikanten maken ambtshalve deel uit van de werkgroep.

e. Werkgroep Jeugd en Jongeren

De werkgroep Jeugd en Jongeren stimuleert en organiseert jeugd- en jongerenactiviteiten, zowel eigenstandig als geïntegreerd in andere activiteiten (van de kerkelijke gemeente). De jeugdouderling is voorzitter van de werkgroep. De jongerenwerker maakt ambtshalve deel uit van deze werkgroep. Onder verantwoordelijkheid van deze werkgroep functioneren verschillende taakgroepen, die zich in hun activiteiten richten op specifieke leeftijdsgroepen van 0 tot 24 jaar.

f. Werkgroep Vorming en Toerusting

De werkgroep Vorming en Toerusting bevordert de ontwikkeling, toerusting en vorming van gemeenteleden door het (al dan niet in samenwerking met andere kerken of instanties) organiseren van activiteiten met een informatief / educatief karakter rond kerkelijke en maatschappelijke onderwerpen (waaronder begrepen catechisatie).

g. Werkgroep Oecumene

De werkgroep Oecumene stimuleert de samenwerking tussen de (plaatselijke) kerken, enerzijds vanuit een geestelijke noodzakelijkheid, anderzijds ter versterking van activiteiten op het gebied van solidariteit, armoedebestrijding en onrecht. Een hechte relatie met de plaatselijke Raad van Kerken ligt voor de hand.

Verder kent de nieuwe organisatie twee 'staf'-eenheden, te weten:

h. Commissie Publiciteit en Communicatie

De permanente commissie Publiciteit en Communicatie ondersteunt de kerkenraad op het gebied van in- en externe communicatie en publiciteit, met inbegrip van het onderhouden van een actieve website. De commissie heeft (op uitnodiging) als adviseur toegang tot (gedeelten van) de kerkenraads- en moderamenvergaderingen alsmede bijeenkomsten van de werkgroepen.

Een belangrijke taak van deze commissie is de interne communicatie te structureren en verbeteren en zo de zichtbaarheid van alle werkers in de kerk te vergroten. Het uitbouwen en benutten van de website www.pkn-angerlodoesburg.nl moet daarbij speerpunt zijn.

i. Commissie Beleidsontwikkeling en Integratie

Deze tijdelijke commissie heeft als taak de verdere beleidsontwikkeling te ondersteunen en de integratie Angerlo-Doesburg te stimuleren (zie 4.2.5.). Vanuit deze commissie kunnen de werkgroepen ondersteund worden in het ontwikkelen van hun beleidsplannen.

Zij is eveneens te beschouwen als adviesorgaan van de kerkenraad en kan als zodanig voor het bijwonen van (een gedeelte van) kerkenraadsvergaderingen worden uitgenodigd.

4.3. Angerlo-Doesburg: één kerkgemeenschap

Hiervoor is vastgesteld dat de kerkenraad onvoldoende aandacht heeft besteed aan de consequenties van de fusie tussen de kerkelijke gemeenten Angerlo en Doesburg. Wat dat betreft dient een inhaalslag te worden gerealiseerd: de bestuurlijke fusie moet doorgezet worden op het niveau van werk- en taakgroepen en van de kerkgemeenschap.

Het perspectief van de fusie behoort voor een ieder duidelijk te zijn c.q. te worden gemaakt. Het is van belang dat de kerkenraad een (aantrekkelijk) toekomstperspectief schetst en aangeeft wat de integratie betekent voor enerzijds de gemeenteleden en anderzijds de colleges, werkgroepen, etc.. Wat dat laatste betreft niet alleen qua samenstelling maar vooral ten aanzien van de activiteiten.

Integratie (waarbij begrepen de samensmelting van twee verschillende culturen) kan slechts succesvol worden gerealiseerd wanneer deze actief wordt vormgegeven en begeleid. Bovendien is goede monitoring van het proces met tijdige terugkoppeling onontbeerlijk. Hiervoor draagt de kerkenraad verantwoordelijkheid.

Geadviseerd wordt flankerend beleid te ontwikkelen dat tegelijk met de implementatie van het nieuwe profiel van de kerkelijke gemeente vorm krijgt. Daarbij kan gedacht worden aan het beter benutten van de specifieke kwaliteiten van de kerk- en andere gebouwen (integrale benadering). Gedacht kan worden aan het werken met een zomer- en winterschema en het aanbieden van verschillende vormen van erediensten en andere activiteiten in beide gebouwen. Verder verdient het integraal inroosteren van onze predikanten verdere uitwerking.

Voorgesteld wordt dat de tijdelijke Commissie Beleidsontwikkeling en Integratie de kerkenraad daarbij ondersteunt (zie organogram) en met een concreet uitgewerkt plan komt om de fusie verder gestalte te geven. De Adviescommissie acht het gewenst het Angerlo's Beraad op te heffen aangezien een dergelijk orgaan territoriaal werken stimuleert en afbreuk doet aan een effectief integratieproces.

4.4. Financieel kader: vanaf 2011 een sluitende begroting

De commissie adviseert, ondanks de overwegingen van de toenmalige kerkenraad in 2005 inzake het fonds gemeenteopbouw, te streven naar een sluitende begroting vanaf 2011. Er zal dan niet langer een beroep worden gedaan op het fonds gemeenteopbouw. Dit impliceert dat in 2010 belangrijke –en mogelijk ingrijpende– keuzes gedaan moeten worden om de inkomsten en uitgaven meerjarig met elkaar in balans te brengen.

4.5. Beleidsplan 2010-2014

4.5.1. Hoofdpijnen van beleid

De hoofdpijnen van beleid zullen het komende jaar, waar dat nog noodzakelijk is, nader uitgewerkt moeten worden in concreet beleid voor alle aandachtsvelden (colleges, werkgroepen, e.a.). Daarbij kan gedacht worden aan:

- transparant en consistent diaconaal beleid (toetsstenen voor ondersteuning anderen);
- vieringen die aansluiten bij de beleving van leden van onze gemeenschap (vraaggericht);
- laagdrempelige activiteiten, waarbij (actief) mensen van buiten onze gemeenschap welkom zijn;
- samenhangende activiteiten gericht op het betrokken houden van jongere generaties bij onze kerkgemeenschap waarbij actief ingespeeld wordt op de doorgaande lijn in de ontwikkeling van kinderen;
- structurele aandacht voor communicatie binnen de kerkgemeenschap met inzet van moderne hulpmiddelen (website);
- ruimte voor verschillende uitingen en belevingen van (kerk-)muziek in diverse vormen;
- opleiding en vorming van allen met bestuurlijke verantwoordelijkheden in de kerk;
- de komende jaren expliciet aandacht besteden aan mogelijkheden om regionale samenwerking beter te benutten (win-win-situatie).

4.5.2. Proces van beleidsontwikkeling

De kerkenraad is als eindverantwoordelijk bestuur het orgaan dat dit proces moet aansturen en controleren. Het verdient aanbeveling om een "Visieagenda" op te stellen met daarin de stappen in het proces met zo concreet mogelijke planningen daarbij. Onderdeel daarvan is een concrete planning van alle werkgroepen voor de beleidsuitwerkingen per aandachtsveld. Het streven zou moeten zijn dat die beleidsuitwerkingen uiterlijk medio 2010 gereed zijn. De werkgroepen zijn geholpen met concrete richtlijnen (format) voor die beleidsuitwerkingen, waar zij aan gaan werken. Daarbij kan gedacht worden aan de volgende vaste punten in een beleidsuitwerking: Welke onderdelen op te nemen (doel, taken, werkers, etc.), welke concrete vragen te beantwoorden, welke maatregelen te nemen.

De Visieagenda is een vast agendapunt in elke kerkenraadsvergadering. Iedere werkgroep zou dan kort verslag kunnen doen van de stand van zaken en de activiteiten op dat moment die bijdragen aan het toewerken naar de geformuleerde visie.

4.5.3. Communicatie en draagvlak

Omdat de inventarisatie van de commissie duidelijk heeft gemaakt dat zichtbaarheid van het werk en de werkers in onze kerkgemeenschap een punt van aandacht is, is het noodzakelijk juist het ontwikkelingsproces dat met deze visie in gang wordt gezet continu te communiceren. Voor het verwerven en behouden van draagvlak is cruciaal dat steeds zichtbaar is welke vooruitgang er geboekt wordt.

Na iedere kerkenraadsvergadering zou de stand van zaken gecommuniceerd moeten worden. Om dit te bewerkstelligen wordt geadviseerd:

- binnen de kerkenraad één persoon expliciet verantwoordelijk te maken voor communicatie en in dit verband voor voldoende faciliteiten te zorgen;
- de website van de Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg uit te bouwen, interactief te maken en een webmaster aan te wijzen;
- de Gemeentebrief en Kerkleven steeds actief te benutten met een vaste rubriek;
- via de liturgie waar mogelijk informatie verstrekken, waarbij overwogen kan worden een wekelijkse zondagsbrief te gaan maken, waarin alle relevante mededelingen opgenomen zijn; te verspreiden na de diensten via de website.

4.6. Slotopmerkingen

De keuze voor het nieuwe profiel van onze kerkgemeenschap komt niet voort uit het defensief om de afbrokkelende kerk van de 'ondergang' te redden. Hoe reëel de zorgen over de continuïteit van onze kerkgemeenschap en hoe noodzakelijk passende maatregelen ook zijn, deze keuze komt vooral voort uit een eigentijdse geloofsopvatting die de kerk midden in onze wereld plaatst en voor velen bereikbaar maakt.

Als kerkgemeenschap Angerlo-Doesburg beschikken wij nog steeds over de kracht en de gaven om deze klus met vertrouwen in een goede afloop te klaren.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Beleidsdocumenten Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg

Pastoraat ten dienste van de gemeenschapsvorming
Beleidsnotitie, februari 2007

Rapport Stuurgroep Liturgie en Eredienst (+ 2 bijlagen en voorstellen Moderamen)
2007

Sterkte/zwakte analyse Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg
Kerkenraad, voorjaar 2007

Actiepuntenlijst vastgesteld door de grote Kerkenraad
Kerkenraad, 25 juni 2007

Beleidsplan diaconie van de Protestantse gemeente te Angerlo-Doesburg.
Januari 2008

Beleidsplan 2008-2012 (met 3 bijlagen)
College van Kerkrentmeesters van de Protestantse gemeente te Angerlo-Doesburg
Juli 2008

Beleids-/werkplan jeugd en jongerenwerk Drempt-Keppel en Angerlo-Doesburg
2007-2008

Begroting 2009

Nut en noodzaak van het (extra) verhuren van kerkelijke gebouwen
CvK, maart 2009

Personenstatistiek Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg per 1.1.2009

Bijlage 2: Externe bronnen

Beleidsplan van de Protestantse gemeente te Zevenaar 2005-2009

Marcel Barnard: Een opgelegde liturgie werkt niet meer.
Kerkinformatie november 2005

Ds H. Veldhuis: Statistieken en de Heilige Geest
Sow-kerkblad, Culemborg, juli 2008

Bronnen voor beleid, werkboek voor beleidsontwikkeling
PKN, Peet Valstar

De hand aan de ploeg
Stuurgroep PKN Werk in de wijngaard / Generale Synode)

De wissel voorbij, het spoor en de bielzen
Stuurgroep PKN Werk in de wijngaard / Generale Synode);

Leren leven van de verwondering,
visie op het leven en werken van de kerk in haar geheel
PKN / Generale Synode

Een kerk met karakter
Gerben Heitink

Bijlage 3: Sleutelfunctionarissen met wie gesprek is gevoerd

Onderstaand een overzicht van alle gesprekspartners van de adviescommissie. De aangegeven personen spraken namens de betreffende groep.

Sector	Groep	Sleutelfunctionarissen
ALGEMEEN	Raad van kerken	Fokje Westra Doutje de Hart Mattie Flugj van Aspermont (Remonstr. Broederschap)
PASTORAAT	College van ouderlingen	Marianne Grandia Diana Immerzeel Fenny Zoomer Hans Clasener
	Predikanten	Harry Pals Henk de Bruijn
	Commissie vorming & toerusting	Ans Woudenberg Rinie Altena
DIAKONIE	College van diakenen	Gerrie Rap Nel Weststeijn Jan Weeda
	Oecumenisch Diaconaal Overleg	Anne-Marie Wanrooy Fokje Westra
	ZWO-groep	Els Laman Wil van Beek Ans Woudenberg Marie-Louise Frowijn
	Ouderencontact	Ine Lebbink Fennie Zoomer Diana Immerzeel
KERKRENTMEESTERS	College van kerkrentmeesters	Henk Kingma René Lukens Aarnout Molenaar
MUZIEK	Kerkmusici	Reinoud Egberts Chiel Mentink Bert van Walsem
JEUGD	Jeugdwerkbeleidsteam	Ria de Wit Margreet Eldering
	Team Kinder- en tienerviering	Joke van Zijtveld Petra Spaan

Bijlage 4: Lijst met kenmerken van een kerkelijke gemeente

01 Aantrekkelijk;	26 Meelevend;
02 Actief;	27 Missionair (in- en extern);
03 Behulpzaam;	28 Oecumenisch;
04 Bemoedigend;	29 Open, transparant;
05 Betrokken;	30 Pastoraal;
06 Bevrijdend;	31 Politiek betrokken;
07 Charismatisch;	32 Profetisch;
08 Communicatief;	33 Rechtzinnig;
09 Diaconaal;	34 Samenbindend;
10 Dienstbaar;	35 Samenwerkend;
11 Educatief (vormend);	36 Sociaal;
12 Eigenzinnig;	37 Solidair;
13 Enthousiast;	38 Spiritueel;
14 Evangelisch;	39 Toekomstgericht;
15 Gastvrij;	40 Troostend;
16 Geloofwaardig;	41 Uitdagend;
17 Getuigend;	42 Uitnodigend;
18 Herkenbaar (identiteit);	43 Veelvormig;
19 Hulpvaardig;	44 Verdraagzaam;
20 Inspirerend;	45 Vergevingsgezind;
21 Kindvriendelijk;	46 Vierend;
22 Laagdrempelig;	47 Visionair;
23 Lerend;	48 Zichtbaar;
24 Liturgisch;	49 Zoekend;
25 (Maatschappij)kritisch;	50 Zorgzaam.

Bijlage 5: Een zestal kerkelijke profielen

Uit: Bronnen voor beleid. Werkboek voor beleidsontwikkeling. PKN - 4^e herziene druk, maart 2006

Vooraf

De Protestantse Kerk in Nederland is vanouds een synodale kerk, met een sterk accent op de woordverkondiging op basis van de belijdenisgeschriften. De laatste decennia hebben de kerken die in de Protestantse Kerk gefuseerd zijn een veranderingsproces doorgemaakt: er is een sterke nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenteleden, verschillen in geloofsopvattingen worden steeds meer zichtbaar. En we kennen gemeenten in allerlei soorten en maten. We onderscheiden zes profielen.

1. Het oecumenisch-diaconale profiel

Vooraf zichtbaar in steden. De (ongedeelde) kerk is er voor anderen, voor de wereld, gericht op heelheid, gerechtigheid en vrede. Er is aandacht voor wat er in de wereld gebeurt. Kernwoorden in dit model zijn: openheid, vrijheid, dienstbaarheid en solidariteit. De kracht van dit profiel is dat het visionair, profetisch en laagdrempelig is.

2. Het rechtzinnige profiel

Centraal staat de verkondiging van het Woord dat mensen hun nood (de zonde) laat kennen, maar ook hoe zij daaruit verlost kunnen worden door het werk van Christus. Er is veel aandacht voor het pastoraat en de belijdenisgeschriften nemen een belangrijke plaats in. Ook de heiliging van het leven is belangrijk: de geboden als leefregel. De kracht is dat het nauw aansluit bij de gereformeerde traditie.

3. Het evangelische profiel

In dit profiel staat de persoonlijke bekering en wedergeboorte centraal. Geloofsopbouw is het uitgangspunt voor gemeenteopbouw. In het dagelijks leven ligt de nadruk op de persoonlijke relatie met God in de ontmoeting met Jezus Christus. Er is veel aandacht voor bijbel-studie en ontmoeting in zogenoemde groeigroepen. De nadruk ligt op het 'ambt van alle gelovigen'. De kracht zit in het persoonlijk gesprek en er wordt veel gedaan aan vorming en toerusting.

4. Het veelvormige profiel

De kerk is een zoekgemeenschap, een open en veelvormige leergemeenschap met veel ruimte voor communicatie en dialoog. Geloven als een 'gezamenlijke trektocht'. Er zijn vele geloofsuitingen, zoals ook de bijbel een verzameling van uiteenlopende geloofsgetuigenissen is. De kracht zit in de open benadering. Pluraliteit is een kans, geen bedreiging. Er is ruimte voor zowel een eigen individuele invulling van geloven als een gezamenlijke benadering.

5. Het liturgisch profiel.

De viering staat in dit model centraal. De werkwoorden vieren-leren-dienen-delen zijn nadrukkelijk met elkaar verbonden, maar wel in deze volgorde. In de wekelijkse samenkomst wordt de kern van de gemeente bevestigd. Er is veel aandacht voor de theologische functie van de predikant en het kerkgebouw. De kracht zit in het relativeren van onze verwoede opbouwopgingen: het heil komt van de 'andere kant'.

6. Het sociaal-meelevende profiel

Pastores zijn niet alleen beschikbaar voor (kern)leden, maar ook voor buitenstaanders. De kerk is een dienstverlenend instituut dat de behoeften van mensen serieus neemt en in verband brengt met het evangelie. Dat betekent begeleiding bij overgangs- en crisissituaties, aandacht voor zingeving en het overdragen van normen en waarden. De kracht is dat het aansluit bij het levensgevoel van nu; de bereikbaarheid van de kerk wordt erdoor vergroot.

Bijlage 6: Huidige organisatie Protestantse gemeente Angerlo-Doesburg

juni 2009

Sector	Groep	Contactpersoon	
--------	-------	----------------	--

ALGEMEEN	Kerkenraad	Marianne Grandia	618852
	Moderamen	Marianne Grandia	618852
	Raad van kerken	Fokje Westra	471319
	Angerlo's beraad	Nel Weststeijn	474322

EREDIENST	Lectorengroep	Ineke van Dongen	415159
	Geluidsgroep	Dé Snieder	474474
	Liturgie Doesburg	John Striker	414867
	Liturgie Angerlo	Ans Woudenberg	484533
	Predikantenrooster Doesburg	Jan van de Meulen	465075
	Predikantenrooster Angerlo	Ank Remmelink	472590
	Koffiegroep Doesburg	Nanda van der Werff	630048
	Koffie Angerlo	Ank Remmelink	472590
	Werkgroep bloemschikken	Jenny van Bokhorst Monique Boogman	476882 474634

PASTORAAT	College van ouderlingen	Marianne Grandia	618852
	predikanten	Harry Pals Henk de Bruijn	472635 026 4428438
	Comm. Vorming & toerusting	Ans Woudenberg	484533
	Gemeentemaaltijd	Riek Klein	472201
	Nieuwgekomenen	Lineke Klooster	476159
	Verjaardagbezoek	Paula Heij Elly Westhoven	474792
	Vertrouwenspersoon	via steunpunt Z.O.	482063

DIAKONIE	College van diakenen	Erika Klooster	484485
	Oecumenisch Diaconaal Overleg	Anne-Marie Wanrooy	473051
	ZWO-groep	Els Laman	471201
	Ouderencontact Angerlo	Ine Lebbink	474521
	Ouderencontact Doesburg	Anneke Pietersma	482314
	Bazargroep	Fokje Westra	471319
	Bloemendienst Doesburg	Jans van Beek	476292
	Bloemendienst Angerlo	Jantje ten Holte	0316 221937

Sector	Groep	Contactpersoon	
---------------	--------------	-----------------------	--

KERKRENTMEESTERS	College van kerkrentmeesters	Henk Kingma	479552
	Beheer gebouwen Doesburg	Henk van Bokhorst	476882
	Beheer gebouwen Angerlo	Ank Remmelink	472590
	Ledenadministratie	Carin Hartemink	476885
	Kosters Angerlo	Harm Harbers	476341
	Kosters Doesburg	Henk Kingma	479552
	Tuinploeg Angerlo	Gerrit Hesselink	472383

MUZIEK	cantor/organist Doesburg	Reinoud Egberts	415159
	organist Angerlo	Chiel Mentink	0316 221731
	cantor Angerlo	Bert van Walsem	026 3635416
	Cantorij	Rengert van Kesteren	484829
	Follow Up	Anja Beckmans	476427

JEUGD	jongerenwerker	Ria de Wit	026 3894235
	Jeugdwerkbeleidsteam (tijdelijke invulling ivm ontbreken jeugdoudering)	Ria de Wit	026 3894235
	Team Kinder- en tienerveriering	Hans Peet	427300
	Basiscatechese	Ida Eising Corry Weeda	471493
	12+ in gesprek	Ria de Wit	026 3894235
	Oppasdienst Doesburg	Monique Dirven	472207
	Rock-solid	Gerard Verstraete	472232
	Jeugdpastoraat (JéPé)	Piet Klooster	476159
	D'Oase	Pietrik van Eeken	471645
	2 serve = cool	Erika Klooster	484485

COMMUNICATIE	Communicatiegroep	Anneke Pietersma	482314
	Gemeentebrief	Ans Woudenberg	484533
	Kerkleven	Jopie Rademaker	479447
	Kidskrabbels	Ria de Wit	026 3894235

EXTERNEN	Stichting Babel Doesburg	Gertjan v/d Hoeven	707822
	Brantsenstichting Angerlo	Harm Harbers	476341
	Expositie commissie Angerlo	Lia Jansen	471735